

Тема 2. Міжнародні стандарти звітності сталого розвитку

1. Сутність і мета звітності сталого розвитку
2. Огляд основних міжнародних стандартів
3. Порівняльна характеристика стандартів
4. Тенденції гармонізації міжнародних підходів

1. Сутність і мета звітності сталого розвитку

Звітність сталого розвитку – це системний процес розкриття нефінансової інформації про економічний, соціальний і екологічний вплив діяльності компанії. Вона демонструє, як підприємство створює цінність для стейкхолдерів (інвесторів, споживачів, громади, держави) не лише через фінансові результати, а й через відповідальне ставлення до суспільства та довкілля.

Мета звітності сталого розвитку – забезпечити **прозорість, підзвітність і порівнянність** інформації про діяльність компаній.

Це дозволяє:

- інвесторам – оцінювати ризики і перспективи бізнесу;
- державі – контролювати вплив на навколишнє середовище та соціальну сферу;
- суспільству – розуміти внесок бізнесу у сталий розвиток.

Еволюція нефінансової звітності відбувалася поступово:

1. **Етап корпоративної соціальної відповідальності (CSR)** – добровільне розкриття соціальних ініціатив.
2. **Етап ESG-звітності** — фокус на екологічних, соціальних і управлінських показниках.
3. **Етап інтегрованої звітності (Integrated Reporting)** – поєднання фінансових і нефінансових даних у єдиній системі.

Сьогодні звітність сталого розвитку є основою **ESG-менеджменту**, що сприяє залученню інвестицій, підвищенню довіри та забезпеченню відповідності міжнародним стандартам.

2. Огляд основних міжнародних стандартів

Міжнародні стандарти звітності сталого розвитку створені для уніфікації підходів до розкриття нефінансової інформації про економічний, соціальний та екологічний вплив бізнесу.

Основна мета – забезпечення прозорості, підзвітності й порівнянності даних між компаніями у глобальному вимірі.

GRI Standards (Global Reporting Initiative) є найбільш поширеним набором стандартів нефінансової звітності.

Особливості:

- базуються на принципі “**impact materiality**” (суттєвість впливу) – розкривають вплив діяльності компанії на економіку, суспільство й довкілля;
- складаються з трьох рівнів: **Universal Standards (2021)**, **Sector Standards**, **Topic Standards** (Універсальні стандарти, Секторальні стандарти, Тематичні стандарти);
- спрямовані на широку аудиторію – суспільство, громади, інвесторів, уряд. GRI підходить для компаній, які прагнуть продемонструвати **соціальну відповідальність і сталість** діяльності.

SASB Standards (Sustainability Accounting Standards Board – Рада зі стандартів обліку сталого розвитку). Розроблені для розкриття інформації, суттєвої для **інвесторів**. Основна ідея – “**financial materiality**” (фінансова суттєвість): тобто важливість екологічних та соціальних факторів для фінансових результатів компанії.

Особливості:

- стандарти адаптовані до **77 галузей економіки**;
- застосовуються для аналізу ESG-ризиків у фінансовій звітності;
- з 2021 року SASB об'єднано з IFRS Foundation і інтегровано у нову систему **ISSB**.

TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) Ініціатива G20 (Фінансова рада стабільності), спрямована на **розкриття кліматичних ризиків**. TCFD визначає чотири ключові блоки розкриття:

1. **Управління** (governance) – роль керівництва у кліматичних питаннях;
2. **Стратегія** – як кліматичні ризики впливають на бізнес-модель;
3. **Ризики і можливості** (risk management);
4. **Метрики і цілі** (metrics & targets). TCFD стала основою для кліматичного стандарту **IFRS S2**.

ISSB (International Sustainability Standards Board) Створена у 2021 р. під егідою IFRS Foundation для формування єдиних глобальних стандартів. У 2023 р. оприлюднено два ключові документи:

IFRS S1 – *General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information*;

IFRS S2 – *Climate-related Disclosures* (базується на TCFD). ISSB інтегрує підходи SASB і TCFD, а також координує сумісність із GRI.

З 2024 року стандарти IFRS S1 та IFRS S2 офіційно набули чинності, і їх поступово впроваджують компанії в різних країнах для підвищення узгодженості та прозорості нефінансової звітності. ISSB інтегрує підходи SASB і TCFD, а також координує сумісність із GRI.

Акцент робиться на **інформації для інвесторів**, але з урахуванням принципу **подвійної суттєвості (double materiality)** – коли оцінюється як вплив компанії на зовнішнє середовище, так і зворотний вплив зовнішніх факторів на саму компанію.

3. Порівняльна характеристика стандартів

Таблиця 2.1. Порівняльна характеристика міжнародних стандартів звітності сталого розвитку

Показник	GRI Standards	SASB Standards	TCFD	ISSB (IFRS S1–S2)
Мета	Розкриття впливу бізнесу на суспільство, економіку та довкілля	Визначення фінансово суттєвих ESG-факторів	Розкриття кліматичних ризиків	Єдині стандарти розкриття інформації сталого розвитку для інвесторів
Підхід до суттєвості	Impact materiality (вплив)	Financial materiality (фінансова суттєвість)	Кліматична суттєвість	Подвійна суттєвість
Фокус	Соціальна відповідальність	Фінансова стабільність	Кліматичні ризики	Інтеграція усіх ESG-аспектів
Цільова аудиторія	Стейкхолдери, громади	Інвестори, аналітики	Інвестори, регулятори	Інвестори, компанії, регулятори
Приклади компаній	Unilever, Nestlé, Coca-Cola	BlackRock, Ford	HSBC, ING	Shell, Microsoft, Deloitte
Орган управління	Global Reporting Initiative	Value Reporting Foundation (нині IFRS Foundation)	Financial Stability Board	IFRS Foundation (ISSB)

4. Тенденції гармонізації міжнародних підходів

Сучасна система нефінансової звітності еволюціонує у напрямі створення **єдиного міжнародного підходу**, який об'єднує різні стандарти в узгоджену архітектуру.

Ключові тенденції:

1. **Інтеграція SASB і TCFD у ISSB.** Обидві системи стали основою для нових стандартів IFRS S1 та IFRS S2.

2. **Співпраця GRI та ISSB.** GRI і IFRS Foundation підписали Меморандум про взаєморозуміння (2022 р.), щоб забезпечити узгодженість між

підходами «impact» і «investor».

3. **Гармонізація з директивою ЄС CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive).** CSRD зобов'язує великі компанії звітувати за **ESRS (European Sustainability Reporting Standards)**, які узгоджені з ISSB та GRI.

4. Поступовий перехід від добровільності до обов'язковості. З 2024 року країни ЄС та їхні партнери (включно з Україною) впроваджують обов'язкове розкриття **ESG-показників (environmental, social, governance)** у звітності сталого розвитку.

Таблиця 2.2. Основні напрями гармонізації міжнародних стандартів

Напря́м	Змі́ст гармоніза́ції	Резу́льтат
Об'єднання ініціатив	Стандарти SASB і TCFD інтегровані в ISSB	Формування єдиних стандартів IFRS S1–S2
Співпраця з GRI	Узгодження підходів «impact» і «investor»	Підвищення порівнянності звітів
Узгодження з ЄС	Відповідність ESRS і CSRD вимогам ISSB	Єдина структура для бізнесу ЄС і партнерів
Використання подвійної суттєвості	Поєднання впливу бізнесу та зовнішніх ризиків	Поглиблений аналіз сталості компаній

В Україні гармонізація стандартів має особливе значення в контексті євроінтеграції. Такі компанії, як **ДТЕК, Нафтогаз, Кернел, МХП, Нова Пошта**, уже застосовують підходи GRI, TCFD, ESG у своїх звітах. Це сприяє підвищенню прозорості, привабливості для інвесторів і відповідності вимогам майбутнього ринку ЄС.

Міжнародні стандарти звітності сталого розвитку утворюють взаємопов'язану систему, у якій кожен підхід має власну мету:

GRI – соціальний і екологічний вплив,

SASB – фінансова суттєвість,

TCFD – кліматичні ризики,

ISSB (IFRS S1, S2) – інтегрована, інвесторська перспектива.

Гармонізація між ними сприяє формуванню глобальної мови сталості, що робить бізнес більш підзвітним, а ринки – прозорішими.